

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1917 kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning av väckt motion angående årligt understöd
åt poststationsförestånderskan Hilma Henrika Löfroth.*

I en inom första kammaren väckt, till bankoutskottets behandling hänvisad motion, nr 17, har herr *Rosén* hemställt, »att riksdagen måtte medgiva, att poststationsförestånderskan Hilma Henrika Löfroth i Sävar må från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhåller entledigande från sin anställning i postverket, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av 600 kronor.»

Till stöd för motionen har motionären anfört följande:

»Under mer än 21 år har fröken Hilma Henrika Löfroth innehaft befattningen som föreståndare för poststationen i Sävar, Västerbottens län. Då hon nu vid 72 års ålder på grund av sjukdom ej längre kan upprätthålla sin befattning och fördenskull ämnar begära avsked, hyste hon förhoppning att erhålla en pension, som vore tillräcklig att skydda henne för nöd. Detta hopp grusades emellertid genom kungl. generalpoststyrelsens förklaring, att hennes tjänstetid icke vore tillräckligt lång, för att hon skulle kunna komma i åtnjutande av pension. Kungl. generalpoststyrelsen synes nämligen icke kunna som tjänstetid medräkna den tid av flera år, varunder fröken Löfroth, innan hon förordnades till poststationsföreståndare, enligt postmästarens i Umeå bilagda intyg vikarierade för sin sjuka syster, som tidigare innehaft samma befattning.

Den poststation, som fröken Löfroth förestått, är säkerligen en av de mest svårskötta som finnes. Åtminstone under de senaste 15 åren, men sannolikt under hela den tid fröken Löfroth innehaft befattningen,

har densamma varit förenad med nattjänstgöring. Posten utmed norra kustlandsvägen från Umeå har i regel anlänt till Sävar vid 10-tiden på kvällen och posten norrifrån har anlänt till samma station vid 2-tiden på natten. Vid båda dessa tillfällen måste föreståndaren vara uppe för att mottaga och avsända post. Då postgången är daglig, torde fröken Löfroth under hela sin tjänstetid icke ha fått vila ostörd en enda natt, ett förhållande som torde vara exempellöst och sannolikt bidragit till den sjukdom (hjärtfel) varav hon numera lider.

Trots den synnerligen svåra tjänstgöringen har fröken Löfroth alltjämt fullgjort sina åligganden på ett sätt, som av hennes förman, postmästaren i Umeå, betecknas såsom »särdeles förtjänstfullt och hedrande», och kyrkoherden i Sävar intygar att hon »under hela sin tjänstetid genom punktlighet i sitt kall och välvilligt tillmötesgående med uppoffrande av egen bekvämlighet tillvunnit sig euhärligt erkännande och högaktning av den allmänhet hon betjänat». Denna mening delas också förvisso av hela Sävars sockens befolkning.

Det torde icke vara lämpligt, att en person, som på ett så hedrande sätt fullgjort sin mycket lågt avlönade tjänst, vid avskedstagandet avspisas med den gratifikation av ett par hundra kronor för en gång, som postverket velat tillerkänna henne. Därmed vore hon hänvisad att genast efter avskedstagandet söka hjälp hos barmhärtiga medmänniskor eller hos kommunen.

Då fröken Löfroth icke torde kunna reda sig utan vårdarinna och därjämte är i behov av läkarhjälp, läres det understöd, som kan komma att beviljas, icke böra sättas lägre än till 600 kronor eller ett lika stort belopp som 1916 års riksdag beviljade i årligt understöd åt f. d. poststationsförestånderskan Anna Broberg.»

Beträffande vid motionen fogade intyg får utskottet hänvisa till desamma.

Efter därom av utskottet i vederbörlig ordning framställd begäran har statskontoret beträffande åtskilliga till utskottet hänvisade motioner rörande pensioner och understöd m. m., bland dessa nu ifrågavarande motion, den 10 innevarande april avgivit utlåtande och har statskontoret därvid tillika överlämnat yttrande från generalpoststyrelsen, däri styrelsen anfört följande:

»Fröken Hilma Henrika Löfroth har sedan den 1 oktober 1895 varit genom kontrakt anställd som föreståndare för poststationen i Sävar. I skrivelse till generalpoststyrelsen den 14 februari 1916 anhöll fröken Löfroth om avsked från sin befattning såsom poststationsföreståndare med utgången av september månad 1916 och hemställde därvid, att generalpoststyrelsen måtte vidtaga åtgärder för att hos

Generalpoststyrelsen.

den då församlade riksdagen skulle åt henne föreslås ett lämpligt understöd för hennes återstående dagar. Till sin ansökan hade fröken Löfroth fogat tvenne intyg av innehåll, att hon före år 1892 under poststationsföreståndarens, hennes syster, sjukdom, omkring 5 år »självständigt» eller »till det mesta självständigt» förestått poststationen i fråga. Av för generalpoststyrelsen tillgängliga handlingar framgår emellertid icke, att den befattning, hon under sistnämnda tidsperiod kan hava tagit med poststationens skötsel, grundat sig på uppdrag eller förordnande från postverket. Generalpoststyrelsen ansåg därför icke, att sagda tidsperiod borde vid avgörandet av frågan om understöd betraktas som tjänstetid.

Då den tid, fröken Löfroth på grund av kontrakt varit anställd som poststationsföreståndare, ej oväsentligt understeg den kortaste tid, som enligt av Kungl. Maj:t och riksdagen stadfästade principer erfordras, för att poststationsföreståndare skola komma i åtnjutande av årligt understöd av det för detta ändamål i postverkets stat för driftkostnader anvisade anslag, eller 25 år, fann sig generalpoststyrelsen förhindrad att hos Kungl. Maj:t göra framställning om understöd åt fröken Löfroth av detta anslag.

Av samma anledning ansåg sig generalpoststyrelsen icke böra hos Kungl. Maj:t söka utverka avlåtande av nådig proposition i ärendet.

Med hänsyn till fröken Löfroths långa och väl vitsordade tjänstgöring samt till hennes ekonomiska omständigheter syntes det emellertid generalpoststyrelsen billigt, att understöd i någon form beviljades henne, och hemställde generalpoststyrelsen därför hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t måtte bevilja henne ett understöd för en gång av 300 kronor.

Denna hemställan bifölls av Kungl. Maj:t.

Generalpoststyrelsen hyser jämväl nu principiella betänkligheter mot ett frångående av de av Kungl. Maj:t och riksdagen beträffande understöd åt poststationsföreståndare fastställda principer.

Här må också ej lämnas oanmärkt, att fröken Löfroth, då hon antogs till poststationsföreståndare, uppnått en ålder av 50 år.

I fråga om storleken av det av motionären föreslagna understödet tillåter sig generalpoststyrelsen meddela, att fröken Löfroth, som senast uppburit ett arvode av 640 kronor för år, skulle, därest hennes tjänstetid hade uppgått till 25 år, kunna ifrågakomma till ett understöd av förenämnda anslag till belopp motsvarande $\frac{2}{3}$ av senast innehavda arvode, eller 425 kronor.»

Statskontoret.

För egen del har statskontoret i ärendet anfört:

»Vad först beträffar den i motionen nr 17 i första kammaren gjorda framställning om pension till belopp av 600 kronor åt poststationsförestånderskan Hilma Henrika Löfroth, skulle visserligen, enligt vad generalpoststyrelsen i här bifogade skrivelse av den 23 sistlidne februari framhåller, beviljande av årligt understöd åt fröken Löfroth innebära ett frångående av de principer, som hittills gällt vid tilldelande av årligt understöd ur det för detta ändamål i postverkets stat för driftkostnader anvisade anslag. Statskontoret håller dock före, att den, såsom av motionen synes framgå, mer än vanligt prövande tjänstgöring, fröken Löfroth under hela sin tjänstetid måst underkasta sig, billigtvis bör kunna motivera ett tillstyrkande av en årlig pension, helst som vid bedömandet av frågan om längden av poststationsförestånderskan Löfroths tjänstetid, enligt statskontorets mening, även *någon* hänsyn

lärer kunna tagas därtill, att fröken Löfroth, visserligen utan formligt förordnande, men dock faktiskt, under ordinarie innehavarinnans av befattningen fleråriga sjukdom självständigt bestritt göromålen å ifrågavarande postanstalt. Med hänsyn till vad generalpoststyrelsen i ovannämnda skrivelse anført torde emellertid pensionen icke böra bestämmas till högre belopp än 400 kronor.»

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst angående fröken Löfroths tjänstgöring vid postverket anser utskottet billigheten fördrå, att hon, som uppnått en ålder av 72 år och på grund av sjukdom synes vara i behov av särskild vård, från det allmännas sida tilldelas något understöd under sin återstående livstid; och har utskottet funnit det samma skäligen böra bestämmas till 500 kronor årligen att utgå från och med månaden näst efter den, då hon lämnar sin anställning i postverket.

Utskottet.

Beloppet torde böra anvisas att utgå från postverkets pensionsstat. Åberopande vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, må medgiva, att poststationsförestånderskan Hilma Henrika Löfroth i Sävar må från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhåller entledigande från sin anställning i postverket, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av femhundra kronor.

Stockholm den 26 april 1917.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Neiglick, Gustafsson, Wickman, Boberg, Jönsson, Sandler* och *Norman* samt

av andra kammaren: herrar *Kristensson, Jahlquist, Berg* i Munkfors, *Olsson* i Blådinge, *Lindvall, Jonsson* i Gumboda, *Borggren* och *Jonsson* i Hä.